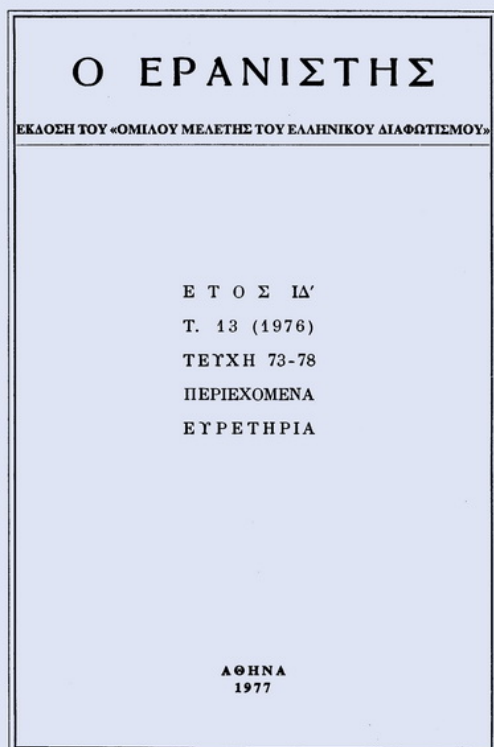

The Gleaner

Vol 13 (1976)

**Ariadna Camariano–Cioran, «Les Académies
princières de Bucarest et de Jassy et leurs
professeurs»**

Γ. Κ(αράς)

doi: [10.12681/er.10060](https://doi.org/10.12681/er.10060)

Copyright © 2016, Γ. Κ(αράς)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Κ(αράς) Γ. (2016). Ariadna Camariano–Cioran, «Les Académies princières de Bucarest et de Jassy et leurs professeurs». *The Gleaner*, 13, 247–248. <https://doi.org/10.12681/er.10060>

ΣΧΟΛΙΑ

Ariadna Camariano-Cioran

LES ACADEMIES PRINCIERES
DE BUCAREST ET DE JASSY ET
LEURS PROFESSEURS

Institute for Balkan Studies, Θεσσαλονίκη, 1974.

Στις 730 σελίδες του νέου αυτού έργου της, η ²Αριάδνη Καμαριανού - Τσιοράν (Βουκουρέστι) μᾶς δίνει μιὰ ολοκληρωμένη εἰκόνα τῶν δύο αὐτῶν ἐλληνικῶν σχολῶν, πὺλ γνώρισαν ιδιαίτερη ἀνάπτυξη τὸν 18ο αἰῶνα. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῶν σχολικῶν πραγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας ἐπιχειρεῖται νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα τῆς σύστασης καὶ ἀνάπτυξης τῶν δύο αὐτῶν εκπαιδευτικῶν ιδρυμάτων ἀπ' ὅλες τὸς ἀπόψεις: τῆς ὁργάνωσης καὶ λειτουργίας, τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν μεθόδων παιδείας, τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τῆς κοινωνικῆς προέλευσης τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ ρόλου πὺλ ἔπαιξαν οἱ σχολὲς αὐτὲς στὸν γεωγραφικὸ τὸς χώρο — στὶς Ρουμανικὲς Χῶρες καὶ γενικότερα στὴ ΝΑ Εὐρώπη.

Συγκροτοῦμε ἐπίσης τὴν προσπάθεια πὺλ γίνεται, ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀκόμη τοῦ βιβλίου, νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα τῆς ἐμφάνισης τῶν δύο σχολῶν ὄχι σὰν προῖον μόνον τῶν ιδιαίτερων συνθηκῶν πὺλ εἶχαν δημιουργηθεῖ τὰ τελευταῖα 100-150 χρόνια πρὶν τὸ 1821 στὶς Παρίστιες Ἡγεμονίες καὶ πὺλ ἐννοοῦσαν τὴ δημιουργία καὶ ἀνάπτυξη ἐκεῖ ἐνὸς τέτοιου ἔργου, ἀλλὰ καὶ σὰν ἀπόρροια μιᾶς ἱστορικῆς ἐξέλιξης, τὸ νῆμα τῆς ὁποίας ἡ συγγραφεύς παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ. Μιᾶς ἱστορικῆς ἐξέλιξης πὺλ τὴ σημαδεύουν ἡ διάδοση στὴν περιοχὴ αὐτὴ, ἀπ' τὸν 15ο ἀκόμη αἰῶνα, τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας, καθὼς καὶ ἡ συνεχὴς αὔξηση τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν ἐλληνικὴ παιδεία.

Ὁ ἔρευνητὴς συναντᾷ ἐδῶ, γιὰ πρώτη φορὰ τόσο συγκεντρωτικὰ καὶ σὲ τέτοια ἔκταση (120 σελίδες τοῦ βιβλίου) πλοῦσια στοιχεῖα γιὰ τὸ περιεχόμενο

τῆς παιδείας καὶ τὰ βιβλία πὺλ χρησιμοποιοῦνταν στὸν κάθε τομέα μελέτης. Μιὰ ιδιαίτερη μνεῖα ἐδῶ σχετικὰ μὲ τὶς ἐξαιρετικὰ χρήσιμες ἀναφορὲς πὺλ γίνονται στὰ χειρόγραφα, στὰ μαθηματάρια πὺλ διαφυλάσσονται ἀπ' τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὶς διάφορες ρουμανικὲς βιβλιοθήκες καὶ κυρίως στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας στὸ Βουκουρέστι καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἓνα σίγουρο ὁδηγὸ καὶ μέσο γνώσης τοῦ πνευματικοῦ ὑποστρώματος μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ δασκάλων ὄχι μόνον τῶν σχολῶν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν σχολῶν πὺλ λειτουργοῦσαν τότε στὸν ἐλληνικὸν χώρο.

Πρὸς τὴν ἴδια αὐτὴ κατεύθυνση βοηθοῦν τὸν ἱστορικὸ, γενικότερα τὸν ἔρευνητὴ, πὺλ θὰ μελετήσῃ τὸ βιβλίο τῆς Ἀ. Κ. - Τσ., τὰ βιογραφικὰ σημεῖωματα τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν δύο σχολῶν (300 σελίδες τοῦ βιβλίου) σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν παρουσίαση τοῦ ἔργου τὸς, τὴν παρακολούθηση τῶν νοητικῶν τὸς νημάτων, τὶς ἀναφορὲς στὰ κέντρα ὅπου ἔχουν διαμορφωθεῖ καὶ ἀπ' τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζονται.

Σημειώνουμε ἐπίσης καὶ τὴ συνεχὴ προσπάθεια τῆς συγγρ. νὰ ἐπισημάνῃ τὰ κανάλια μεταφορᾶς καὶ τὸν ρυθμὸ διάδοσης τῶν νεωτεριστικῶν ἰδεῶν πὺλ ἔρχονται ἀπ' τὴν Εὐρώπη καὶ κυρίως ἀπ' τὴ Γαλλία.

Οἱ πολῖτιμοι τέλος κατάλογοι τῶν μαθητῶν ὅπως καὶ οἱ πίνακες ὀνομάτων καὶ κυρίως ἔργων, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ ἀναφορὲς, πὺλ δίνονται μὲ βάση τὰ συγκεκριμένα στοιχεῖα, στὴ συμβολὴ τῶν σχολῶν αὐτῶν στὴν ἀνάπτυξη τῆς παιδείας στὸν βαλκανικὸν χώρο ἀλλὰ καὶ στὴν προετοιμασία τοῦ ²¹, συμπληρώνουν τὴν εἰκόνα γιὰ τὶς σχολὲς αὐτὲς τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου καὶ κάνουν τὸ βιβλίο ἀπαραίτητο ἐργαλεῖο στὰ χέρια τοῦ μελετητῆ ὄχι μόνον τῶν εκπαιδευτικῶν πραγμάτων στὶς Παρίστιες Ἡγεμονίες ἀλλὰ καὶ γενικότερα τῆς ζωῆς τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς διασπορᾶς. Ὡστόσο θὰ θέλαμε νὰ ὑπογραμμίσουμε κατα-

λήγοντας, τοὺς κάπως παρακινδυνευμένους, ἀπ' τὴν ἀποψη τῆς ἐπιστημονικῆς ἱστορικῆς μελέτης, ὑψηλοὺς τόνους τῶν συμπερασμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμηση τοῦ ρόλου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν δύο αὐτῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ποὺ ὀφείλονται, κατὰ τὴ γνώμη μας, στὴ μὴ παρακολούθηση τῆς τόσο ἀπαραιτήτης, ἰδιαίτερα σὲ τέτοιες περιπτώσεις, λειτουργικότητά τῆς σχέσης πομποῦ - δέκτη.

Γ.Κ.

Ἰώσηπος Μοισιόδαξ «Ἀπολογία»
(Ἐπιμέλεια Ἀλκη Ἀγγέλου,
Ν.Ε.Β., Ἐρμῆς 1976)

Ἡ Ἀπολογία τοῦ Ἰώσηπου Μοισιόδακα (Βιέννη 1780) ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο νεοελληνικὸ δοκίμιο ἀλλὰ καὶ τὴν προσωπικὴ ἀπολογία ἐνὸς πνευματικοῦ ἀνθρώπου ἀναζητῶντας τὴν ἀναμόρφωση τῆς νεοελληνικῆς παιδείας. Ἡ ἰδιωτεία αὐτῇ τοῦ κειμένου ὁδήγησε τὸν Καθηγητὴ Ἀλκῆ Ἀγγέλου

στὴν εἰσαγωγή του, πρῶτα στὴν διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν δεδομένων τῆς συγγραφῆς τοῦ κειμένου καὶ ὕστερα σὲ μία προσέγγιση τῆς συγγραφικῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ Μοισιόδακα, τοῦ ὑποκειμενικοῦ δηλ. παράγοντα, μὲ βάση τις διαδικασίες ἀπὸ τις ὁποῖες πέρασε ἡ Ἀπολογία γιὰ νὰ λάβει τὴν ὁλοκληρωμένη μορφή της. Ὁ Μοισιόδακας στὴν Ἀπολογία του θέλει νὰ καταλύσει τὴν εἰκόνα τοῦ λόγιου - δασκάλου καὶ διαγράφει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συγγραφέα ποὺ δὲν ἔχει γιὰ στόχο του τὴν μετακένωση τῆς γνώσης ἀλλὰ τὴν μέθεξή της. Ἀπὸ τὴν πλεονὰ τῆς νεοελληνικῆς παιδείας, ὁ Μοισιόδακας εἶναι ἀπὸ τοὺς πρῶτους λόγιους τοῦ νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ ποὺ μὲ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀποτείνεται στὸν κόσμο τοῦ πνεύματος, συμπληρώνοντας τὸ κενὸ αὐτὸ πλᾶι στὴν ἐκκλησιαστικὴ, ἐκπαιδευτικὴ καὶ λαϊκὴ γραμματεία.

P. A. - A.